

विरगंज उप- महानगरपालिका

अधिकृत स्तर छैटौं तह, विभिन्न पदहरुको

आन्तरिक/खुलातर्फ लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

परीक्षा प्रणाली (योजना)

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :-

प्रथम चरण - लिखित परीक्षा :- पूर्णाङ्क :- ३००

द्वितीय चरण - सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता :- पूर्णाङ्क :- ५५(१५+४०)

लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Scheme)

१. लिखित परीक्षा :-

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	सार्वजनिक प्रशासन	१००	४०	विषयगत प्रश्नहरु (Subjective Questions)	८ प्रश्नx १०अङ्क ४ प्रश्नx ५अङ्क	३ घण्टा
द्वितीय	शासन प्रणाली	१००	४०	विषयगत प्रश्नहरु (Subjective Questions)	८ प्रश्नx १०अङ्क ४ प्रश्नx ५अङ्क	३ घण्टा
तृतीय	समकालीन विषय	१००	४०	विषयगत प्रश्नहरु (Subjective Questions)	८ प्रश्नx १०अङ्क ४ प्रश्नx ५अङ्क	३ घण्टा

२. द्वितीय चरण – सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता (Skill Test & Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
कम्प्युटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	१५	प्रयोगात्मक (Practical)	१५ मिनेट
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता (Interview)	४०	मौखिक (Oral)	

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रम योजनालाई प्रथम र द्वितीय चरण गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।
- उल्लिखित सबै सेवा र अन्तर्गतका समूहको खुला र समावेशी समूहको एउटै ९३५कयल० प्रश्नपत्रको माध्यमबाट संयुक्त परीक्षा सञ्चालन हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा प्रश्न पत्रहरुको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्नका लागि तोकिएका १० अङ्कका प्रश्नहरुको हकमा १० अङ्कको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरु (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्न हुने पत्र/विषयका प्रत्येक भाग/खण्ड/एकाइका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन् । परिक्षार्थीले प्रत्येक भाग/खण्ड/एकाइका प्रश्नहरुको उत्तर सोहीभाग/खण्ड/एकाइको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्भन्नु पर्दछ ।
- लिखित परीक्षामा छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र अन्तिम चरणको सीप परीक्षण, सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ । अन्तर्वार्ताको पूर्णाङ्क फरक हुनेको हकमा अन्तर्वार्ता फरक फरक हुनेछ ।
- लिखित परीक्षा र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्ताको कुल अङ्क योगका आधारमा अन्तिम परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ ।

विरगंज उप- महानगरपालिका
अधिकृत स्तर छैटौं तह, विभिन्न पदहरुको
आन्तरिक/खुलातर्फ लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र:- अप्राविधिक तर्फका अधिकृत छैटौं तहका विभिन्न पदको लागि साभा हुनेछ

सार्वजनिक प्रशासन

खण्ड क - ७० अङ्क

एकाई १	राज्य व्यवस्थापनको परीचय	५
१.१	राज्य व्यवस्था संचालनको सिद्धान्त र शक्ति पृथकीकरणको अवधारणा	
१.२	नेपालको वर्तमान संविधान	
एकाई २	सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा, कार्यक्षेत्र र निर्णय प्रक्रिया	१५
२.१	अवधारणा तथा परिभाषा	
२.२	उद्देश्य तथा कार्यक्षेत्र	
२.३	सार्वजनिक प्रशासन र निजी (व्यापारिक) प्रशासन बीचको समानता र भिन्नता	
२.४	सार्वजनिक प्रशासन र राजनीति बीचको सम्बन्ध र सीमा,	
२.५	नीति निर्माण प्रकृत्यामा प्रशासनको भूमिका	
२.६	सार्वजनिक प्रशासनमा निर्णय लिने प्रकृत्या	
एकाई ३	कर्मचारीतन्त्र	१०
३.१	कर्मचारीतन्त्रको अवधारणा तथा परिभाषा	
३.२	कर्मचारीतन्त्रका आधारभूत प्रकृतिहरु	
३.३	कर्मचारीतन्त्रका प्रकारहरु	
३.४	कर्मचारीतन्त्रका सवल र दुर्बल पक्षहरु	
३.५	कर्मचारीतन्त्रका विकल्पहरु	
एकाई ४	संगठन र यसका प्रमुख पक्षहरु	१०
४.१	संगठन को परिचय	
४.२	संगठनका किसिमहरु तथा संगठन गठनका आधारहरु	
४.३	संगठनका सिद्धान्तहरु (आदेशको एकात्मकता, नियन्त्रणको सीमा र पदसोपान)	
४.४	संगठनका विभिन्न स्वरुपहरु(Flat, Vertical,Pyramid,Domebell) र नेपालको प्रशासनमा तिनको प्रयोग	
४.५	सल्लाह दिने निकाय(Staff Agency) र निर्णय लिने तथा कार्यान्वयन गर्ने निकाय(Line Agency)	
एकाई ५	कर्मचारी प्रशासन र संगठनात्मक व्यवहार	१०
५.१	सार्वजनिक कर्मचारी प्रशासन र संगठनात्मक व्यवहार सम्बन्धी सामान्य जानकारी	
५.२	उद्देश्य तथा कार्यहरु	
५.३	सार्वजनिक प्रशासनमा जनशक्तिको स्थान	
५.४	उत्प्रेरणा र मनोबल	
५.५	केन्द्रीय कर्मचारी निकाय र संचालन निकायको अवधारणा	
५.६	नेपालको कर्मचारी प्रशासनमा लोक सेवा आयोग, सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, न्याय सेवा आयोग, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय तथा सेवा संचालन गर्ने मन्त्रालयहरुको भूमिका	

विरगंज उप महानगरपालिका
प्रशासन सेवा, कानून अधिकृत, अधिकृत स्तर छैटौं तहको
आन्तरिक/खुलातर्फको लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

एकाई ६ सार्वजनिक प्रशासनका सञ्चालन विधिहरू(समन्वय, अधिकार प्रत्यायोजन, अधिकारको निक्षेपण, सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन, वार्ता र अभिलेख व्यवस्थापन)

१०

एकाई ७ विकास प्रशासन, विकेन्द्रीकरण तथा स्थानीय स्वायत्त शासन सम्बन्धी सामान्य जानकारी १०

खण्ड ख - ३०

एकाई ८ आर्थिक प्रशासन १०

८.१ सार्वजनिक आर्थिक प्रशासनको अर्थ र क्षेत्र

८.२ आर्थिक प्रशासनका प्रमुख कार्यहरू

८.३ स्थानीय निकायहरूको आर्थिक प्रशासन, (नियमावली समेत)

८.४ लेखा परीक्षण तथा नेपालका स्थानीय निकायहरूमा आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण सम्बन्धी व्य स्था

८.५ वित्तीय विकेन्द्रीकरण

एकाई ९ सार्वजनिक प्रशासनमा तथ्यांक एवं सूचनाको महत्व

५×२=१०

९.१ तथ्यांक एवं सूचनाको परिचय

९.२ तथ्यांक संकलन, तालिकीकरण, प्रशोधन, प्रस्तुतिकरण, विश्लेषण

९.३ केन्द्रीय प्रवृत्तीको मापन (Measures of Central Tendency) सम्बन्धी सामान्य जानकारी

एकाई १० समस्या समाधान १०

यस प्रश्न पत्रको खण्ड क भित्रका विषयवस्तुहरू संग सम्बन्धित कुनै एक समस्या दिइने छ । उक्त समस्या संग सम्बन्धित विद्यमान नीति एवं संस्थागत व्यवस्थाहरू समेतलाई दृष्टिगत गर्दै सो समस्या समाधानको लागि व्यावहारिक सुझाव प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।

विरगंज उप महानगरपालिका
प्रशासन सेवा, कानून अधिकृत, अधिकृत स्तर छैटौं तहको
आन्तरिक/खुलातर्फको लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र

खण्ड (क) :- अंक ५०

१. कानूनका सामान्य सिद्धान्त २०
- १.१ कानूनको शासन
- १.२ शक्ति पृथकीकरणको सिद्धान्त तथा नियन्त्रण र सन्तुलन
- १.३ प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त र प्राकृतिक कानून
- १.४ फौजदारी न्यायको सिद्धान्त
- १.५ दण्डका सिद्धान्तहरु
- १.५.१ दण्डको प्रतिकारात्मक सिद्धान्त
- १.५.२ दण्डको हतोत्साहको सिद्धान्त
- १.५.३ दण्डको निरोधात्मक सिद्धान्त
- १.५.४ दण्डको सुधारात्मक सिद्धान्त
- १.६ कानूनको व्याख्याका सिद्धान्तहरु
- १.७ करारको सिद्धान्त
- १.८ नजिरको सिद्धान्त
२. संवैधानिक कानून
- २.१ संविधान र संविधानवाद
- २.२ नेपालमा संवैधानिक कानूनको विकासक्रम
३. न्याय प्रणाली र न्याय प्रशासन
- ३.१ नेपालको न्याय प्रशासनको विकास
- ३.२ देवानी तथा फौजदारी न्याय प्रशासन
४. कार्यविधि कानून(देवानी, फौजदारी, विशेष, संक्षिप्त)

खण्ड (ख) :- अंक ५०

५. अन्तर्राष्ट्रिय कानून २०
- ५.१ सन्धी सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय मान्यताहरु
- ५.२ सपुर्दगी सम्बन्धी सिद्धान्तहरु
- ५.३ भूपरिवेष्टित राष्ट्रको अधिकार

विरगंज उप महानगरपालिका
प्रशासन सेवा, कानून अधिकृत, अधिकृत स्तर छैटौं तहको
आन्तरिक/खुलातर्फको लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ५.४ मानव अधिकारको आधारभूत सिद्धान्त
  - ५.५ निजी अन्तराष्ट्रिय कानूनमा विवाह,सम्बन्ध विच्छेद, आधिवास र सम्पत्ति सम्बन्धी सिद्धान्त
  - ५.६ अन्तराष्ट्रिय ठेक्कापट्टा
  - ५.७ अन्तराष्ट्रिय बसाईसराई
  - ५.८ विश्वव्यापिकरण र स्थानीयकरणको अन्तरसम्बन्ध
  - ५.९ नेपाल पक्ष भएका अन्तराष्ट्रिय अभिसन्धी तथा अन्तराष्ट्रिय संगठनहरु (UNO, EU,AALCC,SAARC,ASEAN)
६. प्रशासकीय कानून
- ६.१ प्रशासकीय कानूनको सामान्य परिचय
  - ६.२ विशेष अदालतहरु, न्यायाधिकरणहरु र अर्धन्यायिक निकायहरु
  - ६.३ प्रशासनिक कार्यको न्यायिक नियन्त्रण
  - ६.४ प्रत्यायोजित व्यवस्थापन
  - ६.५ भ्रष्टाचार निवारण गर्ने निकायहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार
७. अदालतको संगठन र क्षेत्राधिकार
- ७.१ शुरु अधिकार क्षेत्र
  - ७.२ पुनरावेदकीय अधिकार क्षेत्र
  - ७.३ असाधारण अधिकार क्षेत्र
८. विविध
- ८.१ न्यायिक सक्रियता र न्यायिक आत्मसंयम
  - ८.२ सार्वजनिक सरोकारका विवाद
  - ८.३ अदालत व्यवस्थापन र मुद्दाको सुनुवाई
  - ८.४ वहस व्यवस्थापन र वहसकला
  - ८.५ कानुनी राय

विरगंज उप महानगरपालिका
प्रशासन सेवा, कानून अधिकृत, अधिकृत स्तर छैटौं तहको
आन्तरिक/खुलातर्फको लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीय पत्र

खण्ड (क) :- अंक ६०

१.	कानून तर्जुमा	२०
१.१	ऐन, नियम, विनियम, गठन आदेशको तर्जुमा	
१.२	कानून तर्जुमामा सैद्धान्तिक सहमतिको अवधारणा	
१.३	सन्धी सम्झौताको तर्जुमा सम्बन्धी जानकारी	
१.४	राजपत्रमा प्रकाशित हुने सूचना सम्पादन	
२.	व्यवस्थापन विधि र संसदीय समिति	१०
३.	सरकारवादी मुद्दा	२०
३.१	सरकारवादी फौजदारी मुद्दाको अनुसन्धान, तहकिकात र अभियोजन सम्बन्धी संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्था	
३.२	सरकारवादी देवानी मुद्दाको जाँचबुझ तथा दायरी	
३.३	थुनछेक तथा न्यायिक हिरासत सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था	
३.४	मुद्दाको प्रतिरक्षा	
३.५	अन्तराष्ट्रिय बसाई सराई	
३.६	विश्वव्यापिकरण र स्थानीयकरणको अन्तरसम्बन्ध	
४.	अन्तराष्ट्रिय अपराध नियन्त्रण	१०
४.१	अपहरण सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था	
४.२	मानव वेचविखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था	
४.३	लागू औषध तथा आतंकवाद नियन्त्रण सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था	
४.४	गैह कानुनी आप्रवास सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था	
४.५	सम्पत्ति शुद्धिकरण नियन्त्रण सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था	
४.६	अन्तराष्ट्रिय फौजदारी अदालत	

खण्ड (ख) :- अंक ४०

५.	सूचना प्रविधि तथा बौद्धिक सम्पत्ति सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था	१५
५.१	सूचना प्रविधि सम्बन्धी कानून	
५.२	प्रतिलिपि अधिकार सम्बन्धी कानून	
५.३	ट्रेडमार्क, पेटेन्ट र डिजाइन सम्बन्धी कानून	

विरगंज उप महानगरपालिका
प्रशासन सेवा, कानून अधिकृत, अधिकृत स्तर छैटौं तहको
आन्तरिक/खुलातर्फको लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

५.५ वैदेशिक लगानी सम्बन्धी कानून

६. विश्वव्यापिकरण,स्थानीयकरण र कानून

२५

६.१ विश्वव्यापिकरणले कानुनी क्षेत्रमा पारेको असर र प्रभाव

६.२ विश्वव्यापार सम्बन्धी कानून

६.३ व्यापार र पारवहन सम्बन्धी भारतसंगको सम्झौता

६.४ निजीकरण, आर्थिक उदारीकरण सम्बन्धी नीति र कानुनी व्यवस्था

६.५ उपल्लो र तल्लो तटवर्तीय राष्ट्रको अधिकार र कर्तव्य

६.६ स्थानीय निकायसंग सम्बन्धित कानूनहरु

- नेपालको वर्तमान संविधान
- स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५
- स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावली २०५६
- स्थानीय निकाय (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६४
- फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८
- जन्म, मृत्यु तथा अन्य व्यक्तिगत घटना (दर्ता गर्ने) ऐन, २०३३
- जन्म, मृत्यु तथा अन्य व्यक्तिगत घटना (दर्ता गर्ने) नियमावली, २०३४
- करार ऐन, २०५६
- मध्यस्थता ऐन, २०५५
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३
- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
- जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४
- प्रमाण ऐन, २०३१
- न्याय प्रशासन ऐन, २०४८
- मालपोत ऐन, २०३४
- भवन ऐन, २०५४
- निजामती सेवा ऐन, २०४९
- निजामती सेवा नियमावली, २०५०
- घरेलु हिंसा सम्बन्धी ऐन, २०६६
- मेलमिलाप सम्बन्धी ऐन, २०६८
- काठमाडौं उपत्यका नगर विकास प्राधिकरण ऐन, २०४५
- मुलुकी ऐन